

Referat 2004

Referat fra Nasjonalt fagråd for kvinne- og kjønnsforskning 2004

Møtet ble holdt 28. oktober 2004 kl 12-16 på Senter for kvinne- og kjønnsforskning, Universitet i Oslo, Sognsveien 70, seminarrom i 4. etasje.

Tilstede

Representanter:

- Universitetet i Tromsø, KVINNFORSK - Senter for kvinne- og kjønnsforskning: Anka Ryall, Lise Nordbrønd
- Universitetet i Bergen, Senter for kvinne- og kjønnsforskning: Haldis Haukanes, Kirsten Bang
- NTNU, Senter for kvinne- og kjønnsforskning ved Institutt for tverrfaglige kulturstudier: Kari Melby (nestleder), Agnes Bolsø (tilstede fra midt i sak 4)
- Universitetet i Oslo, Senter for kvinne- og kjønnsforskning: Beatrice Halsaa (leder), Rigmor Smith-Gahrsten (sekretær)

Observatører:

- Høgskolen i Lillehammer, ODA: Marit Godeseth
- Høgskolen i Stavanger: Anne Kristin Solberg
- KILDEN: Nina Kristiansen
- (FOKK: Rigmor Smith-Gahrsten)

Sak 1/2004 Godkjenning av referat fra 23.10.2003.

Referatet: <http://kilden.forskningsradet.no/artikkel/vis.html?tid=36508>

Vedtak: Referat fra møtet 23.10.2003 godkjennes.

Sak 2/2004 Godkjenning av innkalling og sakliste for 28.10.2004.

Vedtak: Innkalling og sakliste til møtet 28.10.2004 godkjennes.

Sak 3/2004 Valg av fagrådsledelse for 2004-2006

Fagrådet gjorde et enstemmig vedtak. NTNU finner selv ut av hvordan de løser spørsmålet om sekretær.

Vedtak: Førstemanuensis Agnes Bolsø Senter for kvinne- og kjønnsforskning, Institutt for tverrfaglige kulturstudier, NTNU overtar som leder av Fagrådet for kvinne- og kjønnsforskning i perioden 28.10.2004 til og med fagrådsmøtet høsten 2006. Sekretær blir

NN. Nestleder blir førsteamanuensis Anka Ryall, Det humanistiske fakultet, Universitetet i Tromsø.

Sak 4/2004 Publiseringskanaler - uttelling

Fagrådet diskuterte saken og fordelte ansvaret for kvalitetssikring av tidsskriftene på lista mellom miljøene. Miljøene skal gjennomgå hver sine fagfelt for å kvalitetssikre anbefalingene som er gitt med hensyn til uttelling: Er det noe tidsskrift som mangler i oversikten, eller noen som ikke bør være med? Hva skal ha særskilt uttelling? Fagrådet har anbefalt at alle tidsskriftene på lista skal ha ekstra uttelling. Er det noen av tidsskriftene som likevel ikke bør ha det?

Systemene for registrering av forskningsvirksomhet, spesielt forskningsrapporterings-basen FRIDA, ble også diskutert. Fagrådet ønsker at KILDEN skal se på basen og gi råd til Fagrådet om hvordan kvinne- og kjønnsforskning kan synliggjøres bedre både i kompetansedelen og forskningsrapporteringsdelen av basen.

Vedtak: Fagrådet tar høringen om uttelling for ulike publiseringskanaler til etterretning og arbeider videre med å kvalitetssikre listen.

Fagrådet ber KILDEN om råd angående bedre synliggjøring av kvinne- og kjønnsforskning i FRIDA.

Sak 5/2004 Nasjonalt undervisningssamarbeid på bachelor og masternivå

a) Orientering om undervisningsaktivitetene og programmene på bachelor og masternivå

Miljøene orienterte om status og planer:

Tromsø:

Arbeider for å lage studieretninger med kjønnsperspektiv som kan inngå i allerede eksisterende program. Studieretningene må benytte emner som allerede finnes i dag. Kvinnforsk kan ikke selv utvikle emner da de ikke har noen faglig ansatte. Emner i feministisk filosofi som undervises på Institutt for filosofi vil antagelig bli brukt som obligatoriske emner. Tromsø arbeider også for å utvikle en master på lengre sikt. Det har vært en del skepsis på UiT mot å utvikle et slikt tilbud. Stikkord: "Hva kan det brukes til, eller hva kan man bli?"

Bergen:

UiB har bachelor i kvinne og kjønnsforskning som starter for alvor i januar 2005. Leder for programmet er Ellen Mortensen. 13 studenter er tatt opp. HF-fak administrerer programmet. SKOK skal levere ett 15 stp emne: SKOK101 (forandrer antagelig navn til KVIK101 fra neste år). UiB vil ikke ha undervisning knyttet til sentrene derfor får ikke SKOK lov til å administrere programmet. Masterprogrammet "Gender and development" har uteksaminert to kull med gode resultat, særlig hos de internasjonale studentene. Sist var det over 400 søker til 5 (kvote-) + 5 (NORAD-) plasser. Ingen nye studenter startet 2004, men opptak av utenlandske studenter er allerede gjort for høsten 2005. En komité har evaluert bl.a. ressursgrunnlaget for programmet. SKOK hadde én vit. stilling til programmet + eksterne krefter. Dette ble ansett som for lite. SKOKs styre har vedtatt at Senteret ikke kan

ta ansvaret for GAD videre uten et bedre ressursgrunnlag. Programmet er anbefalt lagt til HEMIL-senteret (som inngår i et nytt storinstitutt under psykologisk fakultet). SKOK håper å kunne utvikle et engelskspråklig emne på 300-nivå som kan tilbys også andre program. Kjell Soleim arbeider med å utvikle to emner i psykoanalytisk teori som skal kunne tilbys studenter innen ulike studieprogram.

NTNU:

Senteret er del av Institutt for tverrfaglige kulturstudier sammen med Senter for teknologi og samfunn. De tilbyr mastergrad i tverrfaglige kulturstudier med studieretninger i teknologi og kvinne- og kjønnsforskning. Graden har hatt god søkning. 20 + 20 studenter er tatt opp. Programmet har to obligatoriske emner: Kulturteori og Metode, og valgemner i kk og teknologi. I underkant av halvparten valgte studieretning kk i 2003-kullet. Man regner med at i overkant av halvparten vil velge det i 2004-kullet. Instituttet har eget PhD-program i tverrfaglige kulturstudier med de samme spesialiseringene som i masterprogrammet. Over 20 studenter er på programmet. Søknad om å få bli forskerskole er sendt. Det legges stadig større vekt på at studenter skal knyttes til forskergrupper på instituttet og skrive oppgaver relatert til tema forskerne også holder på med. Det diskuteres om det bør tilbys undervisning på bachelornivå og om det da bør skilles mellom kk og teknologi, eller om sammensmelting er bra. NTNU hadde et meget populært exfac-emne Teorier om kjønn, men ingen av de nye bachelorprogrammene har kjøpt dette.

Oslo, Senter for kvinne- og kjønnsforskning

Bachelorprogrammet "Kjønn, feminisme og likestilling" tok opp 34 studenter i 2003 og 29 i 2004. SKK administrerer programmet som har to studieretninger; Likestilling og Kjønn med fagfordypning. Den siste retningen tilbyr 16 ulike fagfordypninger. Mange av emnene som inngår i graden tas på andre enheter. SKK tilbyr 7-8 emner til en hver tid. Noen av disse er obligatoriske og andre valgfrie emner. Noen er faste, andre rullerer. Emnene kan også brukes av studenter fra andre program og enkeltmestudentene. Høsten 2004 bestod 54 studenter innføringsemnet KFL1010 Innføring i tverrfaglige kvinne- og kjønnsstudier. Det er utviklet en årsenhet som skal bruke de samme emnene som bachelorgraden. Det er ikke planer om å utvikle mastergrad administrert fra SKK, men antagelig vil det tilbys enkelte emner på 3000/4000 nivå. SKK legger vekt på skoling av lærere på KFL-emnene. Disse er ofte stipendiater eller rekruttert utenfra. Det legges også vekt på kontakt med undervisere på emner som gis ved andre enheter enn SKK.

Høgskolen i Stavanger:

I dag tilbyr HiS ikke spesifikke kjønnsemner. Kjønn er integrert i emner innenfor bl.a. sosiologi, sosionomi og førskolelærerutdanningen. Fra høsten 2005 vil det bli tilbudt et valgemne på 15 stp innenfor mastergraden i endringsledelse med tittelen "Kjønn, ledelse og organisasjon". Emnet blir ett av to valgemner for studentene. Prosjektperioden for Sentrum for feministisk teori, kvinne- og kjønnsforskning er over. Prosjektet har vært vellykka. En ¼ stilling skal utrede ulike modeller for hva som skal skje i forlengelse av prosjektet. Det kan se ut som om det blir opprettet et senter. Man utforsker i denne forbindelsen også om det kan være mulig med noe finansiering fra næringslivet. Hva som skjer etter nyttår vil også kunne ha konsekvenser for undervisning. I dag finnes ikke noe tilbud om undervisning med kjønnsperspektiv på bachelornivå.

Høgskolen i Oppland, Lillehammer:

Det skjer ikke så mye på HiL i tilknytning til spesifikk undervisning (egne emner). I arbeidet med likestilling har man imidlertid spurt om hvordan disse aspektene er ivaretatt i pensum. Det viser seg at det finnes en del. Hva skal man så gjøre for å få dette bedre inn? Ønsket om å bli universitet skjerper interessen for likestilling.

Gjennomgangen viste at de ulike universitetene og høgskolene opererer med ulike emnestørrelser:

Tromsø og UiO: Det vanlige er 10 stp emner

NTNU: 15 og 7 ½ stp emner

UiB og HiStavanger: både 10 og 15 stp emner

Et viktig spørsmål (relevant også for punkt b og c) er i hvilken grad eller på hvilken måte undervisningen (emnene, eventuelt også oppbygging av gradene) ved de ulike institusjonene/enhetene likner på hverandre/er sammenlignbare.

b) Fagrådet som nasjonalt referansepanel for kvinne- og kjønnsstudier

De ulike disiplinforankrede fagene har opprettet referansepaneler som skal kvalitetssikre det nye karaktersystemet, særlig med sikte på å etablere felles forståelse og bruk. Fagrådet har meldt til Det nasjonale fakultetsmøtet for historisk-filosofiske fag at vi ikke synes det er relevant at kk-feltet oppretter et eget panel, men at Fagrådet selv foreløpig kan ta denne oppgaven inntil videre, spesielt med bakgrunn i at undervisningen foreløpig ikke særlig lett lar seg sammenligne. Møtet diskuterte saken og fant at Fagrådet holder saken under oppsikt og at rådets faglige medlemmer foreløpig figurerer som referansepanel.

Vedtak: Fagrådet formidler navnene på fagrådets medlemmer til UHR så dette blir registrert som referansepanel for kk-feltet.

c) Karakterbeskrivelser

Med sakspapirene fulgte det forslag til kravformuleringer for karakterskalaen A – F. Forslag til kravformuleringer for bestått – ikke bestått på bachelornivå ble delt ut.

Møtet ga uttrykk for at de satt stor pris på arbeidet som var nedlagt for å gjøre dette substansielt. Inndelingen av vurderingen mht kunnskap, forståelse og språk ble godt mottatt. På den andre side ble det bemerket at formuleringene passet best til én type emner - eller én type oppgaveformulering - og kanskje dårligere til andre. Beskrivelsen bærer også for mye preg av å være laget først og fremst med Oslos program i "Kjønn, feminisme og likestilling" som bakgrunn. Utfordringen er at formuleringene skal være fagspesifikke og samtidige så generelle at det er vidt brukelig.

Vedtak: Fagrådet arbeider videre med nasjonale fagspesifikke karakterbeskrivelser med bakgrunn i det som kom fram i møtet.

Sak 6/2004 Forskeropplæring

a) Nordisk forskerskole i tverrfaglig kjønnsforskning

Møtet diskuterte den nordiske forskerskolen og samarbeidet med denne. Medlemmene i fagrådet er glade for forskerskolen, men har opplevd at kommunikasjonen fra og med forskerskolen har vært uklar og vil gjerne ha bedring i dette. Følgende vedtak ble gjort:

Vedtak: Fagrådet formulerer et brev til Den nordiske forskerskolen i tverrfaglig kjønnsforskning og ber om klargjøring av prosedyrer for beslutninger om hvilke kurs skolen skal gi, hvem som skal arrangere dem og finansiering og informasjon.

b) Nasjonalt forskerkurs høsten 2005

Kurset "Postmoderne metodologi og feministisk forskning: Feminisme, metodologi og politikk" arrangeres november 2005. Ansvarlig arrangør er SKK Oslo. Møtet var positivt innstilt til utformingen av kurset. Flere mulige navn på forelesere ble foreslått: Harriet Bjerrum Nielsen, Trine Annfeldt, Vigdis Broch-Due. Møtet var noe mer skeptisk til innrulling i den nordiske forskerskolen, særlig hvis dette betyr at deltakerne må kommunisere på engelsk. Det er foreslått at kurset eventuelt forlenges med en dag for norske deltakere så det nasjonale perspektivet blir bedre ivaretatt.

c) Utveksling av planer om forskerkurs

NTNU:

Lager kurs med kjønnsperspektiv innenfor PhD-graden sin i 2006. Kurset kan utformes i samspill med Fagrådet. Disse kursene kan være nasjonale og eventuelt også selges til den nordiske forskerskolen.

Bergen:

Arrangerer forskerkurset "Feminism, Emancipation, Freedom" med Elizabeth Grosz i uke 19 (mai 2005) til erstatning for kurset som ble avlyst i høst. (Nytt program kommer på <http://www.hf.uib.no/i/hkv/SKOK.htm>.)

Tromsø:

Arrangerer kurs om spedbarnsdødelighet i samarbeid med Historisk institutt, Gunnar Thorvaldsen og professor i demografi fra Tanzania.

Oslo:

Arrangerer forskerkurs med Uma Narayan 9.-11. mars 2005 "Dislocating Cultures", se <http://www.iss.uio.no/forskning/kurs/>. Det blir også kurs innenfor feministisk filosofi med professor Il Sara Heinämaa (følg med på Senterets nettsider) i tillegg til det nasjonale forskerkurset "Postmoderne metodologi og feministisk forskning: Feminisme, metodologi og politikk" i november 2005 (se over).

Sak 7/2004 Orienteringssaker

a) Nordisk fagråd?

Forslaget om opprettelse av et nordisk fagråd ble diskutert. Det var enighet om at behovet for nordisk forskningspolitisk samtale er til stede, men den må forankres faglig for ikke å bli for vag. Fagrådet var skeptisk til opprettelse av et nytt organ. Det ble nevnt at Forskerskolens

samlinger av veiledere muligens også kunne diskutere forskningspolitikk. Gjenopplivning av Nordisk koordinatormøte ble også foreslått. NIKK bør finansiere og koordinere dette. Møtet synes evt. organet burde få et annet navn enn "fagråd".

b) Høringsuttalelser

Møtet mente ledelsen av Fagrådet har arbeidet godt med saken om publiseringskanaler og innspill til ny forskningsmelding.

c) Planer for gjesteforelesere fra utlandet - ønsker om sambruk

Jfr. punkt 6 c.

Tromsø: Se nettsidene <http://www.skkn.no/>

Bergen: Følg med på Senterets nettsider, <http://www.hf.uib.no/i/hkv/SKOK.htm>.

Trondheim: Se <http://www.hf.ntnu.no/hf/tverrfaglig/forskning/seminar>

Oslo: Gjesteforskere 2005:

- Uma Narayan, to kortere perioder i fbm. forskerkurs 9.-11.3. (se over) og konferanse "Crossroads - Feminism, Human Rights, Anti-Racism, Religion" 30.5.-1.6. se

<http://kilden.forskningsradet.no/c35606/artikkel/vis.html?tid=35607>

- Purna Sen fra LSE 24-31.1.2005

evt. Christel Stormhøi april og mai 2005

evt. Anne Sabo vår 2005 sm.m. NIKK, h 2005 på bibliotekescelle UB

evt. Michael Kimmel august og september 2005 (+ en kortere periode våren 2005)

evt. Melissa Gjellstad fra sept 2005 til juni 2006

Seminarprogrammet er ikke klart ennå. Det kan leses på SKKs nettsider mot slutten av semesteret <http://www.skkn.uio.no/>.

Sak 8/2004 Eventuelt

KIF – komiteen for integrering av kvinner i forskning

Orientering ved leder av komiteen, Kari Melby.

Komiteen består av Kari Melby, NTNU; Arnfinn Andersen, NFR; Siri Strandnes, NHH; Rune Nilsen, UiB; Nina Kristiansen, KILDEN; Guri Lomeland (observatør); og en sekretær i ½ stilling betalt av Undervisnings- og forskningskomiteen. Komiteen samarbeider med KILDEN om kunnskapsoversikter og medieprofilering

<http://www.uhr.no/utvalg/kvinneriforskning/index.htm>.

Komiteen har henvendt seg til universitet og høyskoler for å få orientering om status for kjønnsbalanse, planer for likestillingsarbeidet/institusjonenes strategier, og tiltak i forbindelse med ansettelse. Det er ledelsen som skal svare, ikke likestillingskonsulentene.

Tilbakemeldingene (fra de som har svart) er interessante og faller i tre kategorier:

- Noen har planer, men man kan sette spørsmålstegn ved evnen til å iverksette
- Andre har formulert vidløftige mål, men ingen tiltak

- Andre igjen svarer at de satser på kvalitet og at kjønn er irrelevant for dem KIF gjennomførte et møte med ledelsen ved UiT (med god mediedekning) i forbindelse med disse henvendelsene. Komiteen skal på grunnlag av det som er kommet fram gi departementet råd i forbindelse med styringsdialogen med institusjonene.

Komiteen har henvendt seg til Forskningsrådet. NFR mangler helt statistikk på feltet.

Komiteen har også kontakt med NOKUT for at kjønnsbalanse skal tas med som kriterium i evalueringer og akkreditering. NOKUT kan legge inn vurdering av om likestillings-planer følges opp som et akkrediteringskriterium.

Komiteen vil arrangere miniseminarer.

Det er utlyst mastergradsstipend til studenter som vil arbeide innenfor dette feltet. Stipendene har frist 1. november.

Det vil kanskje også bli brukt penger til følgeforskning.

Neste møte:

Neste Fagrådsmøte holdes i Tromsø torsdag 22. oktober 2005.

Fagrådsledelsen forbereder møtet i samarbeid med vertskapet i Tromsø.